

Jak je na tom generace Z s plýtváním potravinami?

26.9.2024 - Lucie Veselá, Veronika Mokrejšová | Mendelova univerzita v Brně

Výsledky projektu, který je podporován TA ČR, přináší cenné poznatky o tom, jak se mění míra plýtvání, když se mladí osamostatní a přestanou být pod dozorem rodičů a jak se jejich chování promítá do struktury směsného komunálního odpadu. Na počátku výzkumu proběhlo rozsáhlé dotazníkové šetření, které tým nyní doplňuje o výsledky rozborů směsného komunálního odpadu, jehož svozy probíhaly na deseti vysokoškolských kolejích po celé České republice průběžně od podzimu roku 2023 do letošního jara a zároveň o deníkové šetření. „Studující si nebyli vědomi toho, že je jejich odpad svážen a podrobněji analyzován, a právě díky tomu máme nezkrácená čísla a jasnou představu o skutečném chování této generace,“ uvedla vedoucí projektu Lucie Veselá z PEF MENDELU.

Deníkové šetření, ve kterých respondenti zaznamenávali, jaký potravinový odpad během dne vzniká a jaké je jeho přesné množství, byla rovněž zcela anonymní. *„Velice podstatná pro realizaci deníkového šetření byla finanční a věcná podpora firem Albert, Kaufland, Alza a Nestlé. Díky nim jsme mohli respondenty štědrě odměnit, což bylo nepostradatelné pro získání vyvážené cílové skupiny, a tím dodržení správné metodiky. Díky tomu se nám podařilo podchytit nejen nadšence, které tematika plýtvání potravinami zajímá, ale celé široké spektrum generace Z,“* doplnila Veronika Mokrejšová z FMV VŠE v Praze, jejíž vědecký tým měl deníkové šetření v gesci.

Rozbory směsného komunálního odpadu z kolejí s důrazem na biologický odpad prováděla společnost GREEN Solution. *„Provedené rozboru odpadu poukazují na vyšší míru plýtvání a to přesněji 43,4 gramů na osobu za den, než kterou zástupci generace Z uvedli v deníkových šetřeních (30,0 gramů). Pokud se zaměříme na množství vyplývaných potravin, které tato generace odhadovala v dotazníkovém šetření, ukázalo se, že pokud bydlí s rodiči, udávají průměrně 38 gramů/os/den, ovšem ti, co bydlí samostatně na kolejích, odhadovali 59 gramů za osobu na den. Toto zjištění je v souladu s měřením plýtvání pomocí deníkových šetření. S ohledem na to, že studenti na kolejích nekonzumují všechna jídla a netráví zde většinu dne, se tedy jedná o poměrně vysokou hodnotu, kterou budeme nyní dále prověřovat,“* upřesnila Lucie Veselá.

Odběr vzorků probíhal na každé koleji ve třech termínech (jaro, podzim a zima), kdy léto bylo záměrně vynecháno, jelikož v těchto měsících studenti na kolejích nebydlí. Největší množství vyplývaných potravin bylo vyprodukováno na podzim (20,7 % struktury ze směsného komunálního odpadu). Nejvíce se plýtvalo ovocem a zeleninou, na dalším místě se umístilo pečivo. Z šetření také vyplývá zvyšující se míra plýtvání potravinami u studentů, kteří žijí samostatně než u jejich vrstevníků, kteří žijí s rodiči nebo v jiných typech domácností. *„Plýtvání na osobu se rovněž zvyšuje s klesajícím počtem členů domácnosti,“* doplnila řešitelka projektu Veronika Antošová z PEF MENDELU.

Pro výzkumníky byla ovšem velkým překvapením samotná struktura kolejního odpadu, kdy se ukázalo, že studenti na kolejích ve srovnání s domácnostmi velmi málo třídí (plast, papír a sklo). Domácnosti v rámci směsného komunálního odpadu vyhodí přibližně 10,0 % plastu a 6,8 % papíru, přičemž na studentských kolejích se jednalo o 17,1 % plastu a 12,1 % papíru, což je téměř jednou tolik. I na tuto otázku se budou snažit vědci najít odpověď.

Již v tomto měsíci byla spuštěna komunikační kampaň „Nebud' Trash“ na sociálních sítích a budou realizovány edukativní přednášky zaměřené na plýtvání potravinami na vybraných univerzitách

napříč celou Českou republikou. Měření množství odpadu na kolejích budou probíhat i nadále a vědci budou sledovat, zda dojde díky intervencím ke změně v chování směrem k udržitelnějšímu nakládání s potravinami. V posledním roce projektu budou intervence zastaveny a bude sledováno, zda kampaň měla dlouhodobější efekt, či nikoliv. Výsledky získané z projektu jsou klíčové pro budoucí výzkum a tvorbu strategií zaměřených na redukci potravinového odpadu u generace Z.

Výzkumný tříletý projekt byl zahájen v září v roce 2023. Spoluřešiteli projektu jsou Vysoká škola ekonomická v Praze, Univerzita Karlova v Praze, organizace GREEN Solution s.r.o. a INESAN s.r.o.

Kontakty pro bližší informace: Ing. Lucie Veselá, Ph.D., Provozně ekonomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně, lucie.vesela@mendelu.cz, +420 604 375 757; Ing. Veronika Mokrejšová, Ph.D., Vysoká škola ekonomická v Praze, veronika.mokrejsova@vse.cz, +420 731 626 014

<https://mendelu.cz/jak-je-na-tom-generace-z-s-plytvanim-potravinami>